

the cervical
smear test
Badanie
cytologiczne

explained
Szczegółowe
informacje

W Wielkiej Brytanii badania cytologiczne ratują ponad 1 000 żyć rocznie i zapobiegają rozwojowi raka szyjki macicy u 8 z 10 kobiet.

Ulotka ta wyjaśnia czym jest badanie cytologiczne a także tłumaczy w jaki sposób ono przebiega.

Czym jest badanie cytologiczne?

Jest badaniem przesiewowym szyjki macicy mającym na celu sprawdzenie czy komórki nabłonka szyjki macicy są prawidłowe (nie podejrzané). Ma na celu zidentyfikowanie jakichkolwiek nieprawidłowości, mogących przyczynić się do rozwoju raka szyjki macicy, a które to będą mogły być poddane prostemu i efektywnemu leczeniu.

Większość przypadków zachorowań na raka szyjki macicy wywołwana jest przez wirusa brodawczaka ludzkiego (Human Papilloma Virus-HPV), który może doprowadzić do uszkodzenia komórek nabłonka szyjki macicy. Jest to bardzo często spotykany wirus, którym można zarazić się podczas stosunku seksualnego. Duża liczba kobiet w pewnym okresie swojego życia jest zarażona wirusem brodawczaka ludzkiego nie zdając sobie z tego sprawy, jako że często infekcja ta przebiega bezobjawowo. Zazwyczaj, choć nie zawsze, zakażenie wirusami HPV ustępuje samoistnie. Jeżeli wirusy dostaną się do wyściółki szyjki macicy, wówczas mogą one tam pozostać przez kilka lat nie wyrządzając żadnych szkód. Jednakże, od czasu do czasu, wirusy HPV mogą spowodować uszkodzenie komórek i wywołać nieprawidłowości, które nie poddane leczeniu mogą przyczynić się do rozwoju raka szyjki macicy.

Nieprawidłowości te mogą być wykryte dzięki przesiewowemu badaniu szyjki macicy. W Wielkiej Brytanii badania cytologiczne ratują ponad 1 000 żyć rocznie i zapobiegają rozwojowi raka szyjki macicy u 8 z 10 kobiet. Niemniej jednak, badanie to nie pomoże zapobiec nowotworom we wszystkich przypadkach.

Kto powinien poddać się badaniu cytologicznemu?

Wszystkie kobiety w przedziale wiekowym od 20 do 60 roku życia, które rozpoczęły życie seksualne, powinny regularnie poddawać się badaniu cytologicznemu. W Szkocji, kobiety w podanej grupie wiekowej są zapraszane na badanie cytologicznego co 3 lata. Jeżeli upłynęło już ponad 3 lata od ostatniego badania cytologicznego i nie otrzymałaś zawiadomienia aby stawić się na to badanie, wówczas powinnaś skontaktować się ze swoim lekarzem.

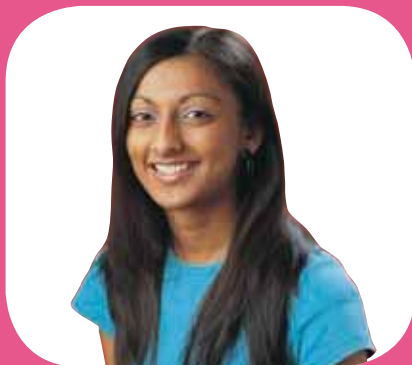
Nawet w przypadku, gdy byłaś szczepiona przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV), ważne jest byś pojawiła się na pierwszym badaniu cytologicznym ok. 20 roku życia a później na kolejnych badaniach przesiewowych szyjki macicy. Szczepionka bowiem, nie chroni przed każdym rodzajem wirusa brodawczaka ludzkiego HPV, który może przyczynić się do rozwoju raka szyjki macicy.

W przypadku nietypowych upławów lub krwawienia, istotną kwestią jest niezwłoczne skontaktowanie się z lekarzem.

Kto przeprowadza badanie cytologiczne?

Badanie cytologiczne wykonuje pielęgniarka lub lekarz. Może być ono przeprowadzone w twojej lokalnej klinice zdrowia kobiet (well women clinic) lub w klinice planowania rodziny (family planning clinic), gdzie istnieje możliwość przeprowadzenia takiego badania. Niezależnie od tego jaką klinikę wybierzesz, zawsze możesz poprosić o wizytę z lekarzem-kobietą lub pielęgniarką.

Spotkanie w celu przeprowadzenia badania cytologicznego powinno być zaaranżowane w pierwszej połowie cyklu miesiączkowego (brak krwawienia), tak by pielęgniarka lub lekarz przeprowadzający to badanie mógł dokładnie zobaczyć szyjkę macicy. Jeżeli używasz środków plemnikobójczych z prezerwatywą lub kapturkiem, czy też żelu nawilżającego, powinnaś powstrzymać się od uprawiania seksu na 24 godziny przed planowaną wizytą. Związki chemiczne znajdujące się w środkach plemnikobójczych i żelach nawilżających mogą mieć bowiem wpływ na wyniki twojego badania cytologicznego.

Jak wygląda badanie cytologiczne?

Będziesz poproszona o rozebranie się od pasa w dół, położenie na fotelu ginekologicznym i ugięcie nóg w kolanach. Lekarz lub pielęgniarka delikatnie założy narzędzie zwane wziernikiem dopochwowym, dzięki któremu szyjka macicy będzie widoczna. Następnie lekarz lub pielęgniarka pobierze materiał komórkowy z nabłonka szyjki macicy. Materiał ten będzie wysłany do laboratorium, gdzie zostanie zbadany pod mikroskopem.

Czy badanie cytologiczne boli?

Badanie cytologiczne nie powinno boleć, choć możesz odczuć lekki dyskomfort. Zrozumiałym faktem jest, że możesz czuć się lekko zażenowana lub zaniepokojona badaniem, aczkolwiek osoba wykonująca to badanie będzie się starała przeprowadzić je w jak najdogodniejszy dla ciebie sposób. Jeśli jesteś podenerwowana poinformuj osobę przeprowadzającą badanie a pomoże ci się ona zrelaksować.

Kto będzie wtajemniczony w rezultaty badania cytologicznego?

Wyniki badania cytologicznego zostaną do Ciebie wysłane listownie w przeciągu 4 tygodni. Będą one wysłane na nazwisko i adres osoby, którą podałeś lekarzowi lub pielęgniarce. Co więcej wyniki będą przesłane do osoby przeprowadzającej badanie a także do twojego lekarza, nawet wówczas gdy to kto inny to badanie przeprowadzał.

Jeżeli nie otrzymasz wyników badania cytologicznego w przeciągu 4 tygodni skontaktuj się z osobą, która to badanie wykonywała.

Jakie informacje będą zawarte w liście z wynikiem badania cytologicznego?

W większości przypadków w liście będzie umieszczona informacja pod tytułem `brak nieprawidłowości` (`no abnormalities`) a także informacja potwierdzająca fakt, iż komórki nabłonka szyjki macicy są prawidłowe. Jeżeli twoje wyniki są w normie, wówczas automatycznie zostaniesz zaproszona na kolejne badanie cytologiczne za 3 lata.

Czasami, laboratorium może uznać, że podczas badania cytologicznego została pobrana niedostateczna ilość materiału komórkowego potrzebna do ekspertyzy. Przytrafia się to w 2 na 100 badanych przypadków. Wówczas zostaniesz poproszona o niezwłoczne powtórzenie badania cytologicznego.

Zdarza się, że pobrane komórki z nabłonka szyjki macicy są nieprawidłowe. W liście zostaną opisane wyniki badania a także kolejne kroki, które zostaną przedsięwzięte. Jeżeli zmienione komórki są bardzo małe lub też zmiany wystąpiły na pograniczu komórek, wówczas mogą one ustąpić samoistnie. W przeciwnym razie, możesz zostać poproszona o powtórzenie badania lub też zostać skierowana na dalsze badania. Ważne jest by w przypadku nieprawidłowych wyników zrobić kolejne badania a następnie zastosować leczenie jeżeli istnieje taka potrzeba.

Jeżeli masz jakieś obawy lub pytania co do wyników badań lub kroków jakie powinnaś podjąć porozmawiaj ze swoim lekarzem lub pielęgniarką.

Co się dzieje z pobranym wymazem?

Laboratorium badające pobierane materiały komórkowe przetrzymuje wszystkie próbki przez okres 10 lat. Oznacza to, iż istnieje możliwość kilkakrotnego porównania pobieranych wymazów. Zostaniesz poinformowana jeżeli takie porównanie zasugeruje zmianę opieki, która w danej chwili jest tobie oferowana. Co więcej, twój wymaz może zostać wykorzystany do późniejszych badań, włączając w to badanie na wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV), czy też może umożliwić Narodowemu Funduszowi Zdrowia (NHS) ocenę skuteczności ochrony przed rakiem szyjki macicy.

Do czego są wykorzystywane informacje z badań cytologicznych?

Szkocki Program Przesiewowych Badań Szyjki Macicy przechowuje informacje na temat twoich osobistych badań przesiewowych włączając w to wyniki z badań cytologicznych. Tylko upoważniony personel i niektórzy pracownicy służby zdrowia, jak lekarze, mają dostęp do tych informacji. Wszyscy pracownicy Narodowego Funduszu Zdrowia są zobowiązani do ochrony danych osobowych.

Informacje z badań cytologicznych mogą być wykorzystywane do anonimowych badań, do badań zdrowia publicznego a także do celów edukacyjnych i szkoleniowych. Próbki wymazów i informacje na ich temat użyte do tych celów są anonimowe np. dane osobowe są usuwane aby nie można było powiązać ich z daną osobą. Informacje z badań cytologicznych są także używane do kontroli klinik. Pomagają one upewnić się czy usługa badań przesiewowych szyjki macicy spełnia podane kryteria a także pozwalają zidentyfikować obszary wymagające poprawy.

Masz prawo nie wyrazić zgody aby twoja próbka wymazu i informacje na jej temat zostały do tych celów użyte i wówczas jeżeli jest taka możliwość Narodowy Fundusz Zdrowia jest zobligowany przyjąć twoją odmowę. Co więcej masz prawo wglądu do informacji na swój temat zarówno do karty zdrowia jak i do danych w komputerze. Jeżeli chcesz zdobyć więcej informacji na temat tego jak mogą być wykorzystane informacje z twojego badania cytologicznego skontaktuj się z urzędnikiem do spraw ochrony danych osobowych w twoim lokalnym zarządzie Narodowego Funduszu Zdrowia (NHS board).

Główne kwestie do zapamiętania

- W Wielkiej Brytanii przesiewowe badanie szyjki macicy zmniejsza ryzyko zachorowania na raka szyjki macicy i ratuje ponad 1 000 żyć rocznie.
- Większość przypadków raka szyjki macicy jest wywoływanych przez wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV), bardzo często spotykanego i łatwo przenieszonego drogą płciową.
- Nawet jeżeli byłaś szczepiona przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego, powinnaś regularnie poddawać się badaniu przesiewowemu szyjki macicy.
- Badanie cytologiczne nie pomoże wykryć każdej nieprawidłowości szyjki macicy lub zapobiec każdemu przypadkowi raka szyjki macicy.
- Nieprawidłowości w komórkach nabłonka szyjki macicy mogą zaniknąć samoistnie, aczkolwiek zawsze powinny być zbadane ponownie.
- Nawet jeżeli regularnie poddajesz się badaniom cytologicznym, w przypadku gdy zauważysz nietypowe upławy lub krwawienie niezwłocznie skontaktuj się z lekarzem.
- Upewnij się, że podałaś lekarzowi swój aktualny adres, bowiem to na niego będą do ciebie wysyłane automatyczne zaproszenia na wizyty w celu przeprowadzenia badania cytologicznego.
- Jeżeli chciałabyś uzyskać więcej informacji na temat przesiewowego badania szyjki macicy, wówczas możesz porozmawiać z pielęgniarką lub lekarzem, odwiedzić stronę internetową www.nhs24.com/cervicalscreening lub zadzwonić na bezpłatną infolinię Narodowego Funduszu Zdrowia (NHS Helpline) pod numer 0800 22 44 88.

W przypadku gdy nie masz dostępu do Internetu albo potrzebujesz pomocy by z niego skorzystać w tej sprawie skontaktuj się z lokalnym zarządem Narodowego Funduszu Zdrowia (NHS board) lub zadzwoń na bezpłatną infolinię Narodowego Funduszu Zdrowia (NHS Helpline) pod numer 0800 22 44 88 (numer telefonu tekstowego 18001 22 44 88).

ENGLISH

More information is available in other languages and formats at <http://www.healthscotland.com/publications>

If you do not have web access or need help to do this, contact your local NHS Board or phone the free **NHS Helpline** on **0800 22 44 88** (Textphone 18001 0800 22 44 88).

বাংলা BENGALI

<http://www.healthscotland.com/publications> তে অন্যান্য ভাষা এবং কর্মার আরো তথ্য পাওয়া যায়।

আপনার কাছে ওয়েব দেখার সুযোগসুবিধা না থাকলে কিংবা তাতে সাহায্যের প্রয়োজন হলে **0800 22 44 88** (টেক্সফোন 18001 0800 22 44 88)তে বিনামূল্যে **NHS Helpline** (এনএইচএস হেল্পলাইনে) ফোন করুন কিংবা আপনার স্থানীয় NHS Board (এনএইচএস বোর্ডে) যোগাযোগ করুন।

中文 CHINESE

想得到更多关于该信息的不同语言或者格式的副本,请浏览以下网址 <http://www.healthscotland.com/publications>

如果你不能浏览互联网或者需要别人帮助你浏览互联网,请联系你本地的NHS(全民健康服务),免费NHS帮助热线是**0800 22 44 88**(文本电话 18001 0800 22 44 88)。

FRANÇAIS FRENCH

Pour obtenir de plus amples informations en d'autres langues et formats veuillez cliquer sur le lien suivant <http://www.healthscotland.com/publications>

Si vous n'avez pas accès à Internet ou avez besoin d'aide pour le faire, contactez votre agence locale NHS Board ou contactez le numéro gratuit du **NHS Helpline** au **0800 22 44 88** (Textphone 18001 0800 22 44 88).

LIETUVIŠKAI LITHUANIAN

Tolesnę informaciją galima rasti kitomis kalbomis ir kituose formatuose, adresu <http://www.healthscotland.com/publications>

Jei neturite priėjimo prie interneto, arba jeigu jums reikalinga pagalba, susisiekite su savo vietine Sveikatos Apsaugos Taryba (NHS Board), arba skambinkite nemokamu **NHS pagalbos** telefonu: **0800 22 44 88** (Tekstofonas: 18001 0800 22 44 88).

हिन्दी HINDI

अन्य भाषाओं और फॉर्मेट्स में अधिक जानकारी निम्नलिखित पते पर उपलब्ध है
<http://www.healthscotland.com/publications>

यदि आपके पास वेब एक्सेस नहीं है अथवा इसे करने के लिए मदद की जरूरत है, तो अपने स्थानीय NHS Board (एनएचएस बोर्ड) से संपर्क करें अथवा **0800 22 44 88** (टैक्स्टफोन 18001 0800 22 44 88) पर निःशुल्क **NHS Helpline** (एनएचएस हैल्पलाइन) को फोन करें.

POLSKI POLISH

Więcej informacji w innych językach i formatach znajdują Państwo na stronie internetowej <http://www.healthscotland.com/publications>

Jeżeli nie mają Państwo dostępu do Internetu lub potrzebują pomocy w znalezieniu informacji prosimy kontaktować się z lokalną siedzibą Narodowego Funduszu Zdrowia (NHS Board) lub telefonować pod bezpłatną infolinię NHS pod numer **0800 22 44 88** (numer telefonu testowego 18001 0800 22 44 88).

Русский RUSSIAN

Дополнительная информация доступна на других языках и в другом формате на: <http://www.healthscotland.com/publications>

Если вы не можете открыть веб-страницу или вам нужна помощь, обратитесь в местное Бюро HC3 (NHS Board) или бесплатно позвоните в **Службу Помощи HC3 (NHS)** по телефону **0800 22 44 88** (Текстофон 18001 0800 22 44 88).

ESPAÑOL SPANISH

Mayores informes se encuentran disponibles en otros lenguajes e idiomas en <http://www.healthscotland.com/publications>

Si no cuenta con acceso a internet o requiere ayuda para la consulta, contacte su NHS Board local marcando al conmutador, o marque gratis a la línea **NHS Helpline** al **0800 22 44 88** (Para textos telefónicos al 18001 0800 22 44 88).

URDU اردو

درج ذیل پتے پر دیگر زبانوں اور شکلوں میں مزید معلومات دستیاب ہیں
<http://www.healthscotland.com/publications>

اگر آپ کے پلس انٹرنیٹ کی سہولت نہیں ہے یا اس کام میں مدد کی ضرورت ہے تو، اپنے مقامی NHS Board (این ایچ ایس بورڈ) سے رابطہ کریں یا **NHS Helpline** (این ایچ ایس ہیلپ لائن) کو **0800 22 44 88** (ٹیکسٹ فون 18001 0800 22 44 88) پر مفت فون کریں۔

Wydane przez Narodowy Fundusz Zdrowia w Szkocji
(NHS Health Scotland)

Biuro w Edynburgu:
Woodburn Mouse
Canaan Lane
Edinburgh EH10 4SG

© Narodowy Fundusz Zdrowia w Szkocji (NHS Health Scotland) i
Szkocki Program Przesiewowych Badań Szyjki Macicy Roku 2008
(Scottish Cervical Screening Programme 2008)

ISBN: 978-1-84485-120-1

Troszcz się o siebie i pamiętaj o tym,
że regularne badanie cytologiczne
ratuje życie.